

1998. GADĀ IEVĒLĒTIE LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJAS LOCEKĻI

Īstenie locekļi

Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļā

MĀRCIS AUZIŅŠ (1956) — *Dr. habil. phys.* (1995). LU valsts profesors. Atomfizikas un spektroskopijas institūta direktors. LU Fizikas nodaļas vadītājs. LU Senāta priekšsēdētājs, LU promocijas un habilitācijas padomes (fizikā) priekšsēdētāja vietnieks. Amerikas Fizikas biedrības loceklis, Latvijas Fizikas biedrības valdes loceklis. Zinātniskās intereses: atomu un molekulu fizika, lāzeru spektroskopija, optika; kvantu interference, kvantu mehānikas rezultātu uzskatāma interpretācija.

Pašreizējās zinātniskās aktivitātes: divatomu molekulu teorētiski un eksperimentāli pētījumi (molekulu lāzeru spektroskopija, leņķiskā momenta polarizācija, ārējo lauku ietekme uz molekulām, sadursmes ar molekulu līdzdalību, iekšmolekulārās perturbācijas). Vairāku starptautisku projektu vadītājs un koordinators. Monogrāfija (kopā ar R. Ferberu) "Optical Polarization of Molecules" (Cambridge Univ. Press, 1995). 64 zinātniski raksti un 46 konferenču tēzes. Aleksandra Humbolta balva (1992).

Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļā

EDVARDS LIEPIŅŠ (1944) — *Dr. habil. chem.* (1988). LZA kor. loc. (1995). Latvijas Organiskās sintēzes institūta vadošais zinātniskais līdzstrādnieks, pašlaik lektors Zviedrijas Karolinska institūtā Stokholmā. Zinātniskā darba virzieni: organisko un elementorganisko savienojumu reakcijaspējas pētījumi ar kodolu magnētiskās rezonanses (KMR) metodi; hipervalento silīcij- un germānijorganisko savienojumu daudzkodolu magnētiskās rezonanses spektroskopija; olbaltumu un peptīdu hormonu telpiskās uzbūves, dinamikas un solvatācijas pētījumi ar KMR metodi. Vairāk nekā 500 zinātnisku rakstu, 25 patenti.

JĀNIS PRIEDKALNS (1934) — *PhD.* endokrinoloģijā (1966), M.A. (1970), profesors, strādājis Kembridžas universitātē, Hārvarda universitātē, *College de France* Parīzē, Minesotas, Minnesotas, Lionas u.c. universitātēs. Vēlāk ievēlēts par anatomijas, histoloģijas un embrioloģijas profesoru un katedras vadītāju Adelaidas universitātes Medicīnas fakultātē Austrālijā. LZA ārzemju loceklis (1994). Pēc atgriešanās Latvijā 1995. gadā strādāja par pasniedzēju Latvijas Medicīnas akadēmijā un darbojās politikā. Pašlaik ir Latvijas vēstnieks ANO (Ņujorkā). Aptuveni 70 publikāciju autors.

Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļā

VALDIS BĒRZIŅŠ (1935) — *Dr. habil. hist.* (1991). LZA kor. loceklis (1992). LU Latvijas vēstures institūta Vēstures nodaļas vadītājs. LZP Vēstures un kultūras vēstures ekspertu komisijas priekšsēdētājs. LU habilitācijas un promocijas padomes (vēsturē) loceklis. Zinātniskā darba tēma — "Latvija 1914.–1920. g.".

Pētījis latviešu strēlnieku vēsturi, par ko uzrakstījis divas monogrāfijas — "Latviešu strēlnieki. Drāma un traģēdija" (1995), "Latvija Pirmā pasaules kara laikā" (1987). Granta "20. gadsimta Latvijas vēsture" vadītājs. Kopumā publicējis ap 130 zinātnisku rakstu un recenzijas.

Korespondētājlocekļi

Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļā

Fizika

JEVGENIJS JOĻINS (1937) — *Dr. habil. phys.* (1978). LZA kor. loc. (1993). LZA Fizikālās enerģētikas institūta laboratorijas vadītājs. Zinātniskā darba virziens — kondensētas vides teorija. LU FI Zinātniskās padomes loceklis, LZP eksperts. Sadarbība ar Vācijas un Francijas zinātniskiem centriem. 130 zinātniskas publikācijas.

ANDRIS OZOLS (1944) — *Dr. habil. phys.* (1991). LU Cietvielu fizikas institūta vadošais pētnieks, LU un RTU profesors. Starptautiskās Optikas inženieru biedrības loceklis. LU un RTU habilitācijas un promocijas padomes loceklis. Zinātniskās intereses: hologrāfisko procesu pētījumi gaismjutīgos materiālos. 105 zinātniskas publikācijas, t.sk. monogrāfija "Hologrāfija — revolūcija optikā" (kopā ar K. Švarcu, 1975).

Informātika

JĀNIS GRUNDSPEŅĶIS (1942) — *Dr. habil. sc. ing.* (1992). RTU profesors, Sistēmu teorijas un projektēšanas katedras vadītājs, RTU Lietišķo datorsistēmu institūta direktors, RTU Automātikas un skaitļošanas tehnikas fakultātes dekāns un Domes priekšsēdētājs. Zinātniskās intereses: sarežģītu tehnisku sistēmu struktūras modeļu sintēze un analīze, ģintelektuālas sistēmas un rīki sarežģītu sistēmu struktūras izstrādāšanai, zināšanu bāzes konstruēšanas automatizācija. Latvijas Automātikas nacionālās organizācijas prezidents, LZP eksperts, habilitācijas padomes H-07 priekšsēdētājs, RTU Senāta loceklis, vairāku starptautisku organizāciju asociētais biedrs. 105 zinātniskas publikācijas, 13 metodiskie materiāli, 8 mācību kursu lekciju konspekti *Word 6.0* dokumentu failu veidā.

IGORS KABAŠKINS (1954) — *Dr. habil. sc. ing.* (1992). Rīgas Aviācijas universitātes zinātņu un mācību prorektors, RAU Telemātikas un loģistikas institūta direktors, profesors. Zinātniskās intereses: informācijas tehnoloģiju lietojums, elektronika un telekomunikācija, kompleksu sistēmu analīze un modelēšana. Vairāku starptautisku organizāciju (*International Telecommunication Academy, International Academy of Ecology and Life Protection Sciences, New York Academy of Science u.c.*) loceklis, starptautiska žurnāla "Journal of Air Transportation World Wide" (izdod Nebraskas universitātē, ASV) redaktora vietnieks.

Latvijas sociologu asociācijas valdes loceklis. Vairāku starptautisku projektu vadītājs un dalībnieks. Zinātniskās intereses: lauku attīstība, līdzsvarota lauksaimniecība, tautas attīstība, jaunatnes socioloģija, biogrāfiskā metode, nacionālā identitāte. Vairāk nekā 100 publikāciju.

Ekonomika

INNA ŠTEINBUKA (1952) — *Dr. habil. oec.* (1991). LU Ekonomikas un vadības fakultātes profesore, LR Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes un fiskālās politikas departamenta direktore, "European Association for Comparative Economic Studies" locekle, LU paplašinātās padomes locekle, zinātnisko projektu ACE PHARE Latvijas valsts koordinatore, "European Public Choice Society" locekle u.c. Galvenie pētījumu virzieni: makroekonomiskā modelēšana un prognozēšana, pārejas perioda ekonomikas izpēte, makroekonomiskā stabilizācija, dezinflācijas procesi, fiskālā politika. Vairāk nekā 60 publikācijas, t.sk. četras monogrāfijas.

Demogrāfija

PĀRSLA EGLĪTE (1934) — *Dr. habil. oec.* (demogrāfijā, 1997), *Dr. geogr.* (1968). LZA Ekonomikas institūta pētnieciskās kopas vadītāja, LR MK Demogrāfiskās komisijas priekšsēdētāja vietniece, LU Ģeogrāfijas zinātņu habilitācijas un promocijas paplašinātās padomes locekle, *European Association for Population Studies*, *International Sociological Association* u.c. starptautisku biedrību locekle. Galvenie pētījumu virzieni: Latvijas iedzīvotāju skaita, sastāva un izvietojuma pārmaiņas, to objektīvie un subjektīvie faktori, demogrāfiskā uzvedība, valsts demogrāfiskās politikas pamatojums un vērtējums, Latvijas iedzīvotāju laika izlietojums, tā ietekme uz demogrāfisko uzvedību un veselību, iedzīvotāju veselība un vitālā uzvedība. Kopējais zinātnisko darbu skaits — 215, t.sk. viena monogrāfija. 11 monogrāfiju līdzautore.

Goda locekļi

LUDMILA AZAROVA-VĀCIETE (1935) — dzejniece, kultūras darbiniece. Beigusi LVU Vēstures un filoloģijas fakultāti (1957). Strādājusi laikrakstā "Rīgas Balss", laikrakstu "Pionerskaja pravda" un "Līteraturnaja gazeta" speciālkorespondente Latvijā, izdevniecības "Liesma" redaktore. Pilnībā pārvalda latviešu valodu. Izcili nopelni latviešu literatūras popularizēšanā. Literāro darbību sākusi kā atdzejotāja, atdzejojot Ā. Elksnes, M. Kromas, M. Ķempes, V. Brutānes, J. Raiņa, A. Čaka, O. Vācieša, I. Ziedoņa dzeju, tulkojot G. Priedes, P. Pētersona, M. Zālītes, A. Geikina lugas, operu libretus ("Baņuta", "Zelta zirgs"), dziesmas un kantātes. Pirmais dzejoļu krājums iznācis 1961. gadā, kopumā publicēti septiņi dzejoļu krājumi, t.sk. "Ar dzērves spalvu zīmēta pilsēta" (1976), "Magnētiskais Māras ezers" (1987). Sastādījusi O. Vācieša kopoto rakstu 1.–7. sējumu (kopā ar V. Kaņepi). LPSR Nopelniem bagātā kultūras darbiniece (1987). Latvijas Rakstnieku savienības biedre, Latvijas Kultūras fonda Rīgas astoņsimtgades programmas, *Sorosa fonda–Latvija*, O. Vācieša fonda locekle un eksperte. Apbalvota ar Triju Zvaigžņu ordeni.

RAISA DENISOVA (1930) — antropoloģe, *Dr. habil. hist.*, profesore. Beigusi Maskavas Valsts universitāti (1954). Strādā LU Latvijas vēstures institūtā kopš 1957. gada, Antropoloģisko pētījumu laboratorijas vadītāja. Zinātniskā darba tēma — "Bal-

tijas tautu etnoģenēze, seno iedzīvotāju demogrāfija, sociālā struktūra, ekoloģija". Pēdējo gadu laikā publicēti 23 zinātniskie darbi, t.sk. divas grāmatas un septiņas publikācijas angļu valodā ārzemju izdevumos. Kopumā publicētas piecas monogrāfijas un vairāk nekā 150 zinātniski raksti. Starptautiskā žurnāla "Anthropology. International Journal of the Science of Man" redkolēģijas locekle. "Latvijas Vēstures Institūta Žurnāla" redakcijas padomes locekle. Lasa lekciju kursus LU: Baltijas tautu etnoģenēze, somugru ģenēze un etniskā vēsture, antropoloģija.

VISVALDIS KURŠS (1928) — ģeologs, *Dr. habil. geol.* Beidzis LVU Ģeogrāfijas fakultāti. LU Ģeoloģijas un zemeszinātņu fakultātes Ģeoloģijas nodaļas profesora v.i. Zinātniskās pētniecības darba pamatvirzieni: galvenā devona lauka devona klastisko nogulumu sastāvs un veidošanās paleoģeogrāfiskie apstākļi, Latvijas perma kaļķakmeņu saguluma apstākļi, sastāvs, krājumi un praktiskās izmantošanas nozares, Latvijas derīgie izrakteņi: sastāvs, kvalitāte, rūpnieciskie tipi, krājumi un izmantošana; arktisko rajonu devona nogulumu sastāvs un veidošanās paleoģeogrāfiskie apstākļi. Publicētas septiņas zinātniskas monogrāfijas, vairāk nekā 80 zinātnisku rakstu, deviņi mācību līdzekļi. Akadēmiskie kursi: derīgo izrakteņu atradņu ģeoloģija un izpētes metodika (1990–1997), Latvijas ģeoloģija (1991, 1993, 1995), ģeoloģisko pētījumu metodoloģija un tehnika (1993–1997), sedimentoloģija (1995–1998). Vada vairākas valsts nozīmes pētījumu programmas.

JĀNIS OSIS (1929) — profesors, *Dr. habil. ing.* Beidzis LVU Mehānikas fakultāti (1953). Tehnisko zinātņu doktors (1972; tēma "Sarežģītu sistēmu diagnostika"). Kopš 1990. gada zinātniskā darba tēma "Topoloģiskie modeļi un objektorientētā sistēmanalizē". Kopš 1958. gada pedagoģiskā darbība saistīta ar Rīgas Tehnisko universitāti, no 1962. līdz 1965. gadam bijis Automātikas un skaitļošanas tehnikas fakultātes dekāns, 1983.–1994. gadā — Informātikas un programmēšanas katedras vadītājs. Viņa vadībā doktora disertācijas aizstāvējuši astoņi aspiranti, pašlaik vada deviņus doktorantus. Kopumā publicēti vairāk nekā 160 zinātniski darbi, t.sk. septiņas monogrāfijas.

ZIGMUNDS SKUJIŅŠ (1926) — rakstnieks, publicists. Publicējas kopš 1949. gada. Stāstu krājumi: "Esmu dzimis bagāts" (1956), "Ciemīņš no viņpasauls" (1963), "Zebras āda" (1968), "Balzams" (1972), "Uzbrukums vēdzirnāvām" (1976), "Sermuļiņš uz asfalta un citi stāsti" (1980), "Sarunas ar jāntārpiņiem" (1992), noveļu krājums "Stāstītāja svētdiena" (1996) u.c. Romāni: "Kolumba mazdēli" (1961), "Fornarina" (1964), "Sudrabotie mākoņi" (1967), "Kailums" (1970), "Vīrietis labākajos gados" (1975), "Jauna cilvēka memuari" (1981), "Gulta ar zelta kāju" (1984), memuari krājums "Jātnieks uz lodes. Cilvēki, laiks, atziņas" (1996). Rakstījis esejas, scenārijus filmām, ir vairāku lugu autors. Darbi tulkti igauņu, lietuviešu, ukraiņu, krievu, gruziņu, vācu, angļu, ungāru u.c. valodās. Kopumā dažādās valodās iznākušas 77 grāmatas ar vairāk nekā 7 miljoni eksemplāru kopējo metienu. Aktīvs sabiedriskais darbinieks, publicists.

MĀRA ZĀLĪTE (1952) — dzejniece, publiciste. Beigusi LVU Filoloģijas fakultāti (1975). Strādājusi Latvijas Rakstnieku savienībā, dzejas konsultante, Rīgas jauno literātu studijas vadītāja. Kopš 1989. gada žurnāla "Karogs" un izdevniecības "Karogs" galvenā redaktore. Publicējusi dzejoļu krājumus "Vakar zaļajā zālē" (1977), "Rīt varbūt" (1979), "Nav vārdam vietas" (1985), "Debesis, debesis" (1988), "Vai tu vēl turies?" (1992), "Dzie-